

ЗАТВЕРДЖЕНО

Директор Карпатського
біосферного заповідника

М.П. Рибак

12 2015 р.

ПЛАН ЗАХОДІВ
з наукової та науково-технічної діяльності
Карпатського біосферного заповідника на 2016 рік

№ з/п	Захід	Виконавець / структурний підрозділ	Місцезнаходження та строк виконання
Програма Літопис природи			
1	Підготовка та видання чергового 39 тому Літопису природи, реєстрація теми Літопис природи в УкрІНТЕІ.	Беркела Ю.Ю., Борик О.В., Покиньчерета В.Ф.	Відділ НДР та сталого розвитку; січень–травень
Розділ 2. Наукові полігони			
2	Закладка пробної площі поблизу туристичного маршруту на г. Говерла для вивчення змін рослинного покриву під впливом рекреаційного навантаження.	Москалюк Б.І., Антосяк Т.М., Козурак А.В., Волощук М.І.	Чорногірське ПНДВ, схил г. Говерла; травень-вересень
3	Закладка облікових ділянок у місцях, де наявні лучно-болотні угруповання у межах програми «Вивчення структури і динаміки лучних екосистем».	Волощук М.І., Москалюк Б.І., Антосяк Т.М., Козурак А.В.	Петрос-Говерлянське, Чорногірське, Рахів-Берлибаське ПНДВ; травень-вересень
4	Проведення повторного опису рослинного покриву на закладеній пробній площі на полонині Премаратик у лучно-болотних угрупованнях з участю сосюреї Порціуса.	Волощук М.І., Москалюк Б.І., Антосяк Т.М., Козурак А.В.	Петрос-Говерлянське ПНДВ; травень-вересень
5	Продовження інвентаризації ботанічних наукових полігонів, виготовлення паспортів деяких постійних пробних площ.	Москалюк Б.І., Волощук М.І.	Ботанічна лабораторія; протягом року

№ з/п	Захід	Виконавець / структурний підрозділ	Місцезнаходження та строк виконання
6	Дослідження динаміки видового складу і структури буково-ялицево-ялинового пралісу (утримання у належному стані та повторна інвентаризація на моніторинговій постійній пробній площі: заміна кілків, поновлення нумерації дерев, таксація деревостану, геоботанічні описи, обліки природного поновлення і мертвої деревини).	Кабаль М.В., Глеб Р.Ю., Полянчук І.Й., Рибак М.П., Костан М.І.	Чорногірське ПНДВ; травень-жовтень
7	Дослідження сукцесій після вітровалів в букових пралісах (повторна інвентаризація моніторингової постійної пробної площі: обліки мертвої деревини на різних ступенях розкладу, обліки природного поновлення і підліску, геоботанічні описи, таксаційні заміри і опис стану живих дерев).	Кабаль М.В., Глеб Р.Ю., Полянчук І.Й., Угляр В.І.	Угольське ПНДВ; травень-жовтень
8	Вивчення складу, структури і динаміки природних процесів у приполонинних ялинниках Чорногірського масиву (утримання у належному стані та чергова інвентаризація на постійній пробній площі в ур. Сирилівка: заміна кілків, поновлення нумерації дерев, таксація деревостану, геоботанічні описи, обліки природного поновлення і мертвої деревини).	Кабаль М.В., Глеб Р.Ю., Полянчук І.Й., Рибак М.П., Вербіцький В.В., Зеленчук Ю.М.	Кевелівське ПНДВ; травень-жовтень
9	Вивчення впливу випасання на стан приполонинних букових лісів (утримання у належному стані та чергова інвентаризація на постійній пробній площі в ур. Менчіль: заміна кілків, поновлення нумерації дерев, таксація деревостану, картування дерев, геоботанічні описи, обліки природного поновлення і мертвої деревини).	Кабаль М.В., Глеб Р.Ю., Полянчук І.Й., Рибак М.П., Вербіцький В.В., Зеленчук Ю.М.	Кевелівське ПНДВ; травень-жовтень
<i>Розділ 3. Абіотичне середовище</i>			
10	Моніторинг високогірних водно-болотних угідь (ВБУ) на території КБЗ. Формування програми довготривалих досліджень гідрологічних показників, гідрохімічного стану ВБУ заповідника та їх динамічних тенденцій.	Папарига П.С., Піпаш Л.І., начальники ПНДВ	Чорногірське, Марамороське, Трибушанське, Кевелівське ПНДВ; протягом року

№ з/п	Захід	Виконавець / структурний підрозділ	Місцезнаходження та строк виконання
11	Моніторинг хімічного складу атмосферних опадів, снігового покриву та води в основних водотоках.	Піпаш Л.І., Маляр В.В., начальники ПНДВ	Всі ПНДВ; протягом року
12	Моніторинг макро- та мікрокомпонентного складу інтегральних проб снігового покриву найвищих гірських вершин КБЗ та прилеглих територій.	Папарига П.С., співробітники інституту геохімії, мінералогії та рудоутворення (ІГМР)	Всі ПНДВ та прилеглі території, ІГМР НАН України; протягом року
13	Геохімічний моніторинг природних комплексів масивів КБЗ та суміжних територій.	Папарига П.С., співробітники ІГМР НАН України	Всі ПНДВ та прилеглі території, ІГМР НАН України; протягом року
14	Моніторинг динаміки водного режиму ґрунтів і фізико-хімічного складу ґрунтових вод у ПНДВ «Долина нарцисів». Організація відбору даних.	Маляр В.В, Папарига П.С., Навроцький О.Р., Піпаш Л.І.	ПНДВ «Долина нарцисів»; протягом року
Розділ 4. Рослинний світ			
4.1. Флора Карпатського біосферного заповідника			
15	Продовження опрацювання міжнародних списків флори, зокрема Міжнародного червоного списку IUCN (redlist.org). Встановлення поширення даних видів на території КБЗ. Внесення відповідної інформації до баз даних флори і рослинності КБЗ.	Антосяк Т.М., Козурак А.В., Волощук М.І., Москалюк Б.І.	Ботанічна лабораторія; протягом року
16	Продовження дослідження поширення, структури популяцій, біоморфологічних особливостей рідкісних видів рослин: наскельниці лежачої (<i>Loiseleurea procumbens</i>), тирличу роздільного (<i>Gentiana laciniata</i>).	Волощук М.І., Москалюк Б.І., начальники ПНДВ	Чорногірське, Кевелівське, Богдан-Петроське ПНДВ; протягом року
17	Картування деяких рідкісних видів у межах Чорногірського масиву КБЗ за допомогою програми ArcGIS.	Козурак А.В., Беркела Ю.Ю., лабораторія екологічного моніторингу	Чорногірське, Кевелівське, Петрос-Говерлянське та Богдан-Петроського ПНДВ; протягом року
4.2. Рослинність Карпатського біосферного заповідника			
18	Виявлення оселищ, які включені до Регіонального червоного списку Закарпатської області та проведення їх картування.	Антосяк Т.М., Козурак А.В., Москалюк Б.І., Волощук М.І.	Вся територія КБЗ; протягом року

№ з/п	Захід	Виконавець / структурний підрозділ	Місцезнаходження та строк виконання
19	Дослідження лучних екосистем (пасовищ та сінокісних лук), зокрема лучно-болотних комплексів, де відмічено рідкісні види рослин. Дослідження динаміки лучних угруповань, де припинено випас і сінокосіння.	Волощук М.І., начальники ПНДВ	Вся територія заповідника; протягом року
20	Дослідження та моніторинг високогірних водно-болотних угідь (ВБУ). Формування програми довготривалих досліджень рослинності ВБУ заповідника та динамічних тенденцій.	Волощук М.І., начальники ПНДВ	Чорногірське, Марамороське, Трибушанське, Кевелівське ПНДВ; протягом року
21	Проведення геоботанічних описів лучних та лісових екосистем за участю рідкісних видів.	Волощук М.І., Москалюк Б.І., Антосяк Т.М., Козурак А.В.	Вся територія заповідника; протягом року
22	Вивчення змін у рослинному покриві під впливом інтенсивного рекреаційного навантаження у високогір'ї Чорногірського масиву (г. Говерла).	Москалюк Б.І., Волощук М.І., Антосяк Т.М., Козурак А.В.	Чорногірське ПНДВ; протягом року
23	Вивчення процесів цвітіння та урожайності основних лісоутворюючих порід (проведення обліків цвітіння та урожайності, збір і аналіз насіння).	Полянчук І.Й., Ангер Е.В., начальники ПНДВ	Лабораторія лісознавства, всі ПНДВ; протягом року
24	Вивчення впливу біотичних і абіотичних факторів на стан лісових екосистем КБЗ (обстеження пошкоджень лісових насаджень шкідниками і хворобами лісу, а також вітровалами, буреломами і сніголамами та обліки природного поновлення на модельних ділянках).	Кабаль М.В., Полянчук І.Й., Рибак М.П., Ангер Е.В., начальники ПНДВ	Лабораторія лісознавства, всі ПНДВ; протягом року
25	Дослідження лісовідновних процесів в приполонинних чистих ялинниках Мармарошу (продовження закладання серії постійних пробних площ та проведення на них лісотаксаційних замірів, обліків природного поновлення та мертвої деревини, геоботанічних описів).	Кабаль М.В., Глеб Р.Ю., Полянчук І.Й.	Марамороське і Трибушанське ПНДВ; травень-жовтень
26	Дослідження лісових угруповань за участю цибулі ведмежої (виявлення в природі і картування угруповань та їх опис, закладання постійних і тимчасових пробних площ).	Глеб Р.Ю., Кабаль М.В., Полянчук І.Й.	Всі ПНДВ; квітень-червень

№ з/п	Захід	Виконавець / структурний підрозділ	Місцезнаходження та строк виконання
27	Збереження популяції тису ягідного та відновлення його локалітетів (обстеження деревостанів з участю тису та місць його гіпотетичного зростання в минулому, складання і затвердження відповідної Програми робіт).	Полянчук І.Й., Кабаль М.В., Глеб Р.Ю., працівники відділень	Угольське, Кісвянське, Трибушанське ПНДВ, прилеглі до КБЗ території; протягом року
Розділ 5. Тваринний світ			
5.1. Інвентаризація фауни			
28	Продовження інвентаризації фауни новоприєднаних територій заповідника.	Зоологічна лабораторія	Всі ПНДВ; протягом року
29	Інвентаризація тетерукових та глухариних токовищ.	Годованець Б.Й., служба охорони відділень	Чорногірське, Марамороське, Богдан-Петроське, Петрос-Говерлянське, Кевелівське, Кісвянське, Трибушанське ПНДВ; квітень-травень
30	Інвентаризація нерестових водоймищ земноводних.	Покинйчерета В.В., служба охорони відділень	Уся територія КБЗ. Протягом року
31	Інвентаризація недосліджених таксонів комах (Orthoptera, Odonata та інші).	Ляшенко Є.К.	Кісвянське, Рахів-Берлибаське ПНДВ Травень-вересень
5.2. Чисельність фонових видів тварин			
32	Вивчення чисельності та розподілу ссавців по території КБЗ.	Довганич Я.О.	Території усіх ПНДВ; протягом року
33	Вивчення стану населення великих хижаків (ведмедя, вовка і рисі) у зоні діяльності Карпатського біосферного заповідника.	Довганич Я.О.	Територія КБЗ та зони його діяльності; протягом року
34	Вивчення зимової чисельності біляводних птахів на р. Тисі.	Годованець Б.Й.	Трибушанське, Рахів-Берлибаське ПНДВ та прилеглі території; грудень-березень
35	Вивчення населення біляводних птахів основних водотоків заповідника.	Годованець Б.Й.	Чорногірське, Кевелівське, Трибушанське ПНДВ; травень-червень

№ з/п	Захід	Виконавець / структурний підрозділ	Місцезнаходження та строк виконання
36	Вивчення поширення, чисельності та біології популяції альпійської тинівки на заповідній та прилеглий території.	Годованець Б.Й.	Чорногірське, Марамороське, Кевелівське, Трибушанське, Богдан-Петроське ПНДВ; травень-липень
37	Вивчення поширення та чисельності рідкісних видів сов на заповідній та прилеглий території.	Годованець Б. Й.	Всі масиви заповідника; протягом року
38	Облік мисливських ссавців по першому снігу.	Довганич Я. О., служба охорони відділень	Території усіх ПНДВ; листопад-грудень
39	Обліки чисельності рукокрилих на зимівлі у карстових печерах і штольнях заповідника та прилеглих територій.	Покинйчереда В.Ф.	Кісвлянське, Угольське ПНДВ; лютий-березень
40	Обліки чисельності гніздового населення птахів.	Годованець Б.Й.	Чорногірське ПНДВ, ПНДВ «Долина нарцисів»; грудень-лютий
41	Обліки чисельності глухарів.	Годованець Б. Й., служба охорони відділень	Чорногірське, Богдан-Петроське, Петрос-Говерлянське, Кевелівське ПНДВ; травень
42	Обліки чисельності тетеруків.	Годованець Б. Й., служба охорони відділень	Трибушанське, Кевелівське ПНДВ; травень
43	Обліки чисельності плазунів та земноводних.	Попович Ю.М., інспектори СДО	Всі ПНДВ; березень-вересень
44	Обліки чисельності струмкової форелі під час нересту.	Годованець Б.Й., інспектори СДО	Всі ПНДВ; вересень-грудень
45	Обліки чисельності булавовусих лускокрилих на стаціонарних облікових маршрутах.	Ляшенко Є. К.	Рахів-Берлибаське ПНДВ, Чорна гора та Долина нарцисів; травень-вересень
46	Обліки ентомофауни хортобію методом ентомологічного косіння на постійних стаціонарних площах.	Ляшенко Є. К.	Рахів-Берлибаське ПНДВ та ПНДВ «Долина нарцисів»; червень-серпень

№ з/п	Захід	Виконавець / структурний підрозділ	Місцезнаходження та строк виконання
5.3. Екологічний моніторинг фонових і рідкісних видів та фауністичних комплексів			
47	Ведення екологічного моніторингу фонових і рідкісних видів тварин (територіальний розподіл, біологія розмноження, структура популяцій тощо)	Довганич Я.О., Годованець Б.Й., Ляшенко Є.К., Покинй-черета В.В., Покинй-черета В.Ф., Попович Ю.М.	Всі ПНДВ; протягом року
48	Моніторингові дослідження на стаціонарних пробних площах за станом популяції короїда-друкаря.	Ляшенко Є. К.	Чорногірське, Кевелівське ПНДВ; травень-серпень
Розділ 6. Збереження видів рослин і тварин, природних середовищ, що занесені в чинні для України Міжнародні переліки			
49	Розробка плану дій щодо покращення збереження видів <i>Iris sibirica</i> , які занесені до Червоної книги України (2009).	Козурак А.В., Антосяк Т.М.	Ботанічна лабораторія; протягом року
50	Розробка планів дій щодо збереження оселищ гірських сінокісних лук (Natura 2000, №6520) з участю рідкісних видів рослин (<i>Dactylorhiza sambucina</i>) на території КБЗ.	Волощук М.І.	Ботанічна лабораторія; протягом року
51	Розробка пропозицій до національного плану дій щодо збереження рисі.	Довганич Я. О.	Зоологічна лабораторія; протягом року
52	Розробка Плану дій по збереженню рідкісного виду лускокрилих – бражника джмелевидки скабіозової.	Ляшенко Є. К.	Зоологічна лабораторія; протягом року
53	Розробка Плану дій зі збереження рідкісних видів плазунів – полоза лісового.	Попович Ю. М.	Зоологічна лабораторія; протягом року
54	Розробка Плану дій зі збереження рідкісних видів кажанів – нічниці триколірної.	Покинй-черета В.Ф.	Відділ НДР та сталого розвитку; протягом року
Інші науково-дослідні роботи			
55	Підготовка матеріалів до проекту організації території Карпатського біосферного заповідника.	Всі наукові підрозділи	Протягом року
56	Уточнення меж складових частин об'єкта Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО «Букові праліси Карпат та давні букові ліси Європи».	Беркела Ю.Ю., Покинй-черета В.Ф., Регуш В.В., нач. ПНДВ	Протягом року
Міжнародна наукова співпраця			
57	Організація міжнародного круглого столу, присвяченого 45-річчю програми МАБ ЮНЕСКО	Всі наукові підрозділи	ІІ квартал
58	Редагування номінаційної форми на створення водно-болотного угіддя міжнародного значення «Озирний-Бребенескул».	Всі наукові підрозділи	Протягом року

№ з/п	Захід	Виконавець / структурний підрозділ	Місцезнаходження та строк виконання
59	Участь у міжнародному проекті «Мережа букових лісів Європи».	Гамор Ф.Д., Беркела Ю.Ю., Покинйчерета В.Ф., Губко В.М.	Протягом року
60	Організація польової наукової практики для студентів Університету сталого розвитку м. Еберсвальде (ФРН) і Коледжу м. Рітл (Великобританія).	Покинйчерета В.Ф., Губко В.М., наукові підрозділи	Травень-червень
Науково-технічна діяльність			
61	Підготовка, редагування, видання наукового збірника «Природа Карпат: науковий щорічник Карпатського біосферного заповідника та Інституту екології Карпат НАН України»	Гамор Ф.Д., наукові підрозділи	Протягом року
62	Ведення колекційної ділянки та альпійських гірок, посадка нових видів і догляд за існуючими, вирощування посадкового матеріалу рідкісних та декоративних рослин на розсаднику.	Козурак А.В., Антосяк Т.М., Волощук М.І.	Ботанічна лабораторія; протягом року
63	Вивчення передових світових методик налагодження моніторингу і прогнозу стану рідкісних видів і угруповань (сучасні програми бази даних).	Волощук М.І., Козурак А.В., Беркела Ю.Ю.	Ботанічна лабораторія; протягом року
64	Вдосконалення інфраструктури та оптимізація ландшафтного дизайну дендропарку за допомогою комп'ютерних програм (відновлення доріжок, продовження розчистки від підросту дерев і кущів, посадка нових декоративних видів рослин та ін.).	Козурак А.В., Антосяк Т.М., Волощук М.І., лабораторія лісознавства	Ботанічна та лісознавча лабораторії; протягом року
65	Поточний ремонт 4-х існуючих перепадів-загат на меліоративних каналах із переплетених вербових гілок та оглеєного ґрунту для забезпечення підняття рівня ґрунтових вод.	Маляр В.В., Папарига П.С., Навроцький О.Р., Веклюк А.В.	ПНДВ «Долина нарцисів»; протягом року
66	Проведення аналізу відібраних взірців ґрунту, рослин, грибів, та проб снігу і підземних вод на вміст важких металів та інших токсичних елементів. Камеральна обробка аналітичних даних.	Папарига П.С., співробітники ІГМР НАН України, м. Київ.	Лабораторія екологічного моніторингу, ІГМР НАН України; протягом року
67	Поточний ремонт існуючого науково-дослідного стаціонару № 2 та дооблаштування створу шлюзу в науково-дослідному стаціонарі № 3 в ПНДВ «Долина нарцисів».	Маляр В.В., Папарига П.С., Навроцький О.Р., Веклюк А.В.	ПНДВ «Долина нарцисів»; протягом року

№ з/п	Захід	Виконавець / структурний підрозділ	Місцезнаходження та строк виконання
68	Влаштування нових перепадів-загат на річці Хустець із переплетених вербових гілок закріплених кілками, забитими у дно річки з подальшим замуленням дна річки вище влаштованого перепаду-загати.	Маляр В.В., Папарига П.С., Навроцький О.Р., Веклюк А.В.	ПНДВ «Долина нарцисів»; II-III квартал
69	Поточний ремонт гідропостів та метеопостів.	Маляр В.В., Веклюк А.В., начальники ПНДВ	Чорногірське ПНДВ та ПНДВ «Долина нарцисів»; II-III квартал
70	Проведення хіманалізу відібраних проб води, дощу та снігового покриву. Камеральна обробка отриманих аналітичних даних.	Піпаш Л.І.	Лабораторія екологічного моніторингу; протягом року
71	Проведення маршрутних спостережень за явищами природи згідно програми Літопису природи.	Маляр В.В., Папарига П.С., Веклюк А.В.	Всі ПНДВ; протягом року
72	Поновлення фенопунктів та проведення повторної паспортизації існуючих фенологічних пунктів та фенологічних маршрутів.	Веклюк А.В., начальники ПНДВ	Кісвянське, Чорногірське, Петрос-Говерлянське ПНДВ заповідника; II-III квартал
73	Капітальний ремонт науково-дослідного стаціонару №1 в ПНДВ «Долина нарцисів» з метою: вивчення динаміки рівня і температур ґрунтових і поверхневих вод; хімічного складу ґрунтових і поверхневих вод та атмосферних опадів.	Папарига П.С., Піпаш Л.І., Веклюк А.В., Маляр В.В., Навроцький О.Р.	ПНДВ «Долина нарцисів»; II-III квартал
74	Організація і збір інформації на снігомірних, гідро- та метеопостах, фенопунктах і феномаршрутах.	Папарига П.С., Веклюк А.В., Маляр В.В., начальники та інспектори ПНДВ	Всі ПНДВ; березень-листопад
75	Підготовчі роботи до проведення чергової інвентаризації на 12-секційному стаціонарі з відтворення корінних деревостанів на місці монокультур ялини (заміна кутових стовпів та стовпів, що позначають межі буферних зон довкола пробних площ).	Кабаль М.В., Глеб Р.Ю., Полянчук І.Й., Рибак М.П., Костан М.І.	Чорногірське ПНДВ, травень-жовтень
76	Продовження паспортизації лісових наукових полігонів (оформлення паспортів постійних наукових полігонів та збір відповідних матеріалів).	Кабаль М.В., Глеб Р.Ю., Полянчук І.Й., Ангер Е.В.	Лабораторія лісознавства, всі ПНДВ; протягом року

№ з/п	Захід	Виконавець / структурний підрозділ	Місцезнаходження та строк виконання
77	Обстеження лісових постійних пробних площ, закладених у попередні роки та аналіз архівних матеріалів з метою вивчення можливості продовження досліджень на них і поповнення електронної бази даних лісових постійних пробних площ.	Кабаль М.В., Рибак М.П., Ангер Е.В.	Лабораторія лісознавства, Чорногірське, Богдан-Петроське, Угольське, Широколужанське ПНДВ; протягом року
78	Натурне обстеження лісових масивів КБЗ для обґрунтування доцільності, інтенсивності і методів проведення санітарно-оздоровчих заходів в лісах КБЗ з метою відтворення корінних угруповань на місці похідних ялиників та збереження рідкісних лісових фітоценозів і червонокнижних видів в природних деревостанах, як на територіях, що знаходяться в постійному користуванні заповідника, так і на територіях без вилучення.	Кабаль М.В., Глеб Р.Ю., Полянчук І.Й.	Лабораторія лісознавства, всі ПНДВ КБЗ та територія КБЗ без вилучення; протягом року
79	Збір і формування навчального гербарію деревно-чагарникових порід та рослин-індикаторів типів лісу.	Глеб Р.Ю., Ангер Е.В.	Лабораторія лісознавства, Рахів-Берлибаське ПНДВ; протягом року
80	Встановлення штучних гніздівель для рідкісних видів сов.	Годованець Б. Й.	Мармороське, Чорногірське ПНДВ; вересень-листопад
81	Картування оселищ рідкісних, вразливих, у т. ч. червонокнижних видів комах.	Ляшенко Є. К.	Усі ПНДВ; протягом року
82	Утримання лабораторної культури рідкісних та вразливих видів лускокрилих.	Ляшенко Є. К.	Зоологічна лабораторія; квітень-вересень

Начальник відділу науково-дослідної роботи та сталого розвитку

Ю.Ю. Беркела

ПОГОДЖЕНО

Заст. директора Карпатського біосферного заповідника

Ф.Д. Гамор

«24 12» 2015 р.